

گوارش و غدد

سیستم گوارش

- سیستم گوارش از ضمانم گوارش و لوله گوارش تشکیل شده است که:
- ◊ ضمانم گوارش شامل: کبد، کیسه صفرا، غدد بزاقی و پانکراس
- ◊ لوله گوارش شامل: دهان، حلق، مری، معده، روده بزرگ و روده باریک می باشد.

نکته های طلایی

- ◊ نکته ۱- طول سیستم گوارش حدود ۹ متر می باشد.
- ◊ نکته ۲- زبان کوچک (Urala) در انتهای خلف کام نرم قرار دارد.
- ◊ نکته ۳- عضله شیپوری (بوکسیناتور) لبها و گونهها را به وجود می آورد.
- ◊ نکته ۴- سقف دهان شامل کام سخت ۲ قدامی و کام نرم ۱ خلفی می باشد.
- ◊ نکته ۵- دهان از پایین توسط دیافراگم دهانی (عضلات میلوهاونید) محدود می شود.
- ◊ نکته ۶- حفره دهان شامل ۱- دهلیز: فضای جلو و خارج دندانها و ۲- دهان حقیقی: فضای عقب و داخل دندان می باشد.
- ◊ نکته ۷- تعداد دندانهای شیری ۲۰ عدد است.
- ◊ نکته ۸- گردن دندان توسط لثه پوشانده شده است و ریشه دندان داخل حفره دندانی فک (حفره آونولار) قرار گرفته است.
- ◊ نکته ۹- حفره دندانی (Pulpeavity) در وسط عاج دندان قرار گرفته و محتوی اعصاب است.
- ◊ نکته ۱۰- عصبدهی دندان برکننده عصب زوج پنجم و خون گیری دندان بر عهده شریان ماگزایلا می باشد.

- ◆ نکته ۱۱- عضلات خارجی زبان شامل عضلات نیزه‌ای - دامی - چانه‌ای و کا می باشد.
- ◆ نکته ۱۲- عضلات داخلی زبان شامل عمودی - طولی - عرضی می باشد.
- ◆ نکته ۱۳- عصب‌دهی عضلات زبان بر عهده عصب زوج ۱۲ است.
- ◆ نکته ۱۴- عروق و اعصاب زبان در طرفین چین مخاطی در سطح تحتانی زبان قرار دارد.
- ◆ نکته ۱۵- قاعده زبان در سطح فوقانی در امتداد غضروف اپی گلوت قرار دارد.
- ◆ نکته ۱۶- سطح فوقانی زبان توسط شیار انتهایی به دو قسمت تقسیم می شود.
- ◆ نکته ۱۷- زبان توسط شریان کاروتید خارجی + شریان صورتی خون گیری می شود.
- ◆ نکته ۱۸- حس چشایی در $\frac{1}{3}$ خلفی زبان بر عهده عصب زوج ۹ مغزی (عصب زبانی حلقی) می باشد.
- ◆ نکته ۱۹- حس چشایی $\frac{2}{3}$ قدامی زبان بر عهده عصب کوردوتمپانی (شاخ زوج ۷ مغزی) می باشد.
- ◆ نکته ۲۰- حس قاعده زبان بر عهده عصب واگ است.
- ◆ نکته ۲۱- پرزهای زبان شامل:
 - ۱- پرزهای نخعی شکل که در $\frac{2}{3}$ قدامی زبان قرار دارد و فراوان ترین پرز زبان سات.
 - ۲- پرزهای قارچی شکل که بیش تر در نوک زبان قرار دارد.
 - ۳- پرزهای برگی شکل که در طرفین زبان قرار دارد.
 - ۴- پرزهای دره‌ای که در جلوی شیرا انتهایی زبان قرار دارد و حاوی جوانه‌های چشایی می باشد، است.
- ◆ نکته ۲۲- سوراخ مجرای غده پاروتید در مقابل دومین دندان آسیای بزرگ در فک فوقانی به فضای دهلیز باز می شود.
- ◆ نکته ۲۳- مجرای فوقانی به فضای دهلیز باز می شود.
- ◆ نکته ۲۴- غده ساب مندیبولار توسط عضله میلوهدیثید به دو بخش سطحی و عمقی تقسیم می شود.
- ◆ نکته ۲۵- مجرای غده ساب مندیبولار مجرای وارتون نام دارد.
- ◆ نکته ۲۶- مجرای غده ساب مجرای Riviniani نام دارد.
- ◆ نکته ۲۷- مری از مقابل مهره ششم گردنی تا مقابل مهره ۱۱ پشتی ادامه دارد.
- ◆ نکته ۲۸- مری در مقابل مهره دهم پشتی از دیافراگم عبور کرده و وارد حفره شکمی می شود.
- ◆ نکته ۲۹- نای - قلب - دیافراگم در جلوی مری قرار دارد.
- ◆ نکته ۳۰- طول مری ۲۵cm است.
- ◆ نکته ۳۱- عصب واگ در بالای هیاتوس مری به تنه قدامی و تنه خلفی تقسیم می شود.
- ◆ نکته ۳۲- مری پایین تر از مهره پنجم سینه‌ای با قاعده قلب مجاور است.
- ◆ نکته ۳۳- سطح خلفی مری فاقد صفاق است.
- ◆ نکته ۳۴- شریان آنورت نزولی در سمت چپ و ورید آژیوس در سمت راست مری قرار دارند.
- ◆ نکته ۳۵- مری دارای ۴ تنگی می باشد که به ترتیب عبارتند از:
 - تنگی اول: ابتدای مری: فاصله‌ی ۱۵cm تا دندان سنگین
 - تنگی دوم: قوس آنورت: فاصله ۲۳cm از دندان پیشین
 - تنگی سوم: برونکوس اصلی چپ: فاصله ۲۷/۵ سانتی متر از دندان پیشی
 - تنگی چهارم: عبور مری از دیافراگم: فاصله‌ی ۴۰cm از دندان پیشی
- ◆ نکته ۳۶- در تقسیمات حفره شکمی به ۹ ناحیه خط عرضی فوقانی در راستای مهره اول کمری قرار دارد.
- ◆ نکته ۳۷- ناحیه زیر غضروفی راست (هایپو کندریاک راست) شامل قسمت اعظم لوب راست کبد - خم کولیک راست و قسمتی از کلیه راست می باشد.

۳۸- ناکه ۲۸- ناحیه‌ی زیر غضروفی چپ (هایپو کندریاک چپ) شامل فوندوس معده، طحال، دم پانکراس، خم کویک چپ و قسمتی از کلیه چپ می‌باشد.

۳۹- ناکه ۳۹- ناحیه اپی‌گاستر شامل: قسمت اعظم معده، لوب چپ و قسمتی از لوب راست کبد، پانکراس، دئورنوم و غدد فوق کلیوی راست می‌باشد.

۴۰- ناکه ۴۰- ناحیه کمبری راست شامل کولون صعودی، قسمتی از کلیه راست و قوس‌های روده باریک می‌باشد.

۴۱- ناکه ۴۱- ناحیه نافی شامل کولون عرضی - قوس‌های روده باریک و قسمتی از دو کلیه می‌باشد.

۴۲- ناکه ۴۲- ناحیه کمبری چپ شامل کولون عرضی - قسمتی از کلیه چپ و قوس‌های روده باریک می‌باشد.

۴۳- ناکه ۴۳- ناحیه ایلیاک راست شامل سکوم و آپاندیس است.

۴۴- ناکه ۴۴- ناحیه زیر معدی شامل قوس‌های روده باریک - مثانه در کودکان و رحم در خانم‌های باردار می‌باشد.

۴۵- ناکه ۴۵- ناحیه ایلیاک چپ در برگیرنده‌ی کولون سیگموئید است.

۴۶- ناکه ۴۶- صفاق (Peritoneum) مایع آسیت را ترشح می‌کند.

۴۷- ناکه ۴۷- صفاق پرده‌ای از جنس بافت همبند سروزی می‌باشد که احشاء شکمی را در بر گرفته است.

۴۸- ناکه ۴۸- عناصر داخل صفاقی عبارتند از:

۱- کبد

۲- معده

۳- طحال

۴- روده باریک به استثنای دوازدهه

۵- سکوم

۶- آپاندیس

۷- کولون عرضی

۸- کولون سیگموئید

۹- رحم

۴۹- ناکه ۴۹- عناصر خلف صفاقی عبارتند از:

۱- کلیه

۲- قسمت اعظم دوازدهه

۳- کولون صعودی

۴- کولون نزولی

۵- عروق بزرگ شکم و اعصاب

۶- پانکراس

۵۰- ناکه ۵۰- دم پانکراس کاملاً داخل صفاقی می‌باشد.

۵۱- ناکه ۵۱- عناصر داخل صفاقی به وسیله‌ی چین‌های دو لایه‌ای از صفاق به جدار شکم متصل است.

۵۲- ناکه ۵۲- رباط‌های صفاقی چین‌های رویه از صفاق بوده که اعضای توپر داخل شکم را به جدار شکم متصل می‌کند، کبد از عناصر توپر می‌باشد.

۵۳- ناکه ۵۳- روده‌بند چین‌های دو لایه‌ای از صفاق بوده که روده‌ی باریک به غیر از دوازدهه - کولون عرضی - کولون سیگموئید و آپاندیس را به دیواره خلفی شکم آویزان می‌کند.

۵۴- ناکه ۵۴- مزانتر چین صفاقی پهن - بادبزنی شکل و دو لایه‌ای است که ژژنوم و ایلتوم را از دیواره خلفی شکم آویزان نگه داشته است.

- ◆ نکته ۵۵- چادرینه کوچک باعث اتصال انحناى کوچک معده به ناف کبد و دئودنوم می‌شود و در کنار آزادان سوراخ وینسلو قرار دارد.
- ◆ نکته ۵۶- چادرینه بزرگ باعث اتصال انحناى بزرگ معده با روده باریک و کولون عرضی می‌شود.
- ◆ نکته ۵۷- صفاق احشایی از اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک عصب می‌گیرد.
- ◆ نکته ۵۸- صفاق جداری در ناحیه زیر دیافراگم از عصب فرنیک و اعصاب بین دنده‌ای آخر و در جدار طرفی شکم از اعصاب بین دنده‌ای و در ناحیه لگن از اعصاب اوبتراتور عصب می‌گیرد.
- ◆ نکته ۵۹- عناصری که از سوراخ وینسلو عبور می‌کنند عبارتند از:

- ۱- ورید باب
 - ۲- مجرای صفراوی مشترک
 - ۳- شریان کبدی ویژه
- ◆ نکته ۶۰- پیش روده Foregut شامل: مری، معده، کبد، طحال، قسمتی از پانکراس و نیمه فوقانی دوازده می‌باشد.
 - ◆ نکته ۶۱- میان روده Midgut شامل نیمه تحتانی دوازدهه، پانکراس، ژژنوم، ایلئوم، سکوم، زائده آپاندیس، کولون صعودی و دوسوم راست کولون عرضی می‌باشد.
 - ◆ نکته ۶۲- پسین روده Hindgut شامل $\frac{1}{3}$ چپ کولون عرضی کولون نزولی، سیگموئید، رکتوم و $\frac{2}{3}$ فوقانی کانال آنال می‌باشد.
 - ◆ نکته ۶۳- حجیم‌ترین بخش سیستم گوارش معده است.
 - ◆ نکته ۶۴- طول معده ۲۵cm می‌باشد.
 - ◆ نکته ۶۵- معده در نواحی هایپوکندریک چپ اپی‌گاسترونافی قرار دارد.
 - ◆ نکته ۶۶- رباط طحال، معده‌ای به خم بزرگ معده اتصال دارد.
 - ◆ نکته ۶۷- ترتیب قرارگیری عضلات معده از خارج به داخل شامل عضلات طولی - حلقوی و عرضی است.
 - ◆ نکته ۶۸- سیستم عصبی داخل معده شامل شبکه مزاتریک (اورباخ) و شبکه زیر مخاطی (مایسز) می‌باشد.
 - ◆ نکته ۶۹- غدد معده به داخل لایه مخاطی باز می‌شوند.
 - ◆ نکته ۷۰- اعصاب و عروق معده از داخل لایه زیر مخاطی معده عبور می‌کند.
 - ◆ نکته ۷۱- فوندوس معده کمی بعد از ورودی معده قرار دارد و پر از گاز است.
 - ◆ نکته ۷۲- هنگام خالی بودن معده برجستگی‌هایی به نام Rugae در لایه مخاطی معده وجود دارد.
 - ◆ نکته ۷۳- معده در سطح خلفی با دیافراگم، طحال، پانکراس، کلیه‌ی چپ و کولون عرضی مجاورت دارد.
 - ◆ نکته ۷۴- معده در سطح قدامی با دیافراگم، جدار قدامی شکم لوب چپ کبد مجاورت دارد.
 - ◆ نکته ۷۵- دوازدهه در ناحیه اپی‌گاسترونافی قرار دارد.
 - ◆ نکته ۷۶- طول دوازدهه ۲۵cm است.
 - ◆ نکته ۷۷- ابتدای دوازدهه پیاز (Bulb) نام دارد و گشادتر است.
 - ◆ نکته ۷۸- قسمت اول دوازدهه بخش فوقانی نام دارد. ۵cm طول دارد و در مقابل اولین مهره کمری قرار دارد ورید ساب، ورید اجوف تحتانی، کیسه صفرا، لب مربعی کبد و مجرای صفراوی در مجاورت آن قرار دارد.
 - ◆ نکته ۷۹- قسمت دوم دوازدهه بخش نزولی نام دارد. ۷/۵cm طول دارد و در سمت راست مهره دوم کمری قرار دارد.
 - ◆ نکته ۸۰- برجستگی کوچک و بزرگ در قسمت دوم دئودنوم قرار دارد.
 - ◆ نکته ۸۱- آمپول واتر در بخش نزولی دوازدهه قرار دارد و از دو بخش مجرای یرسونگ و مجرای صفراوی